

Eräitä yleisiä harhakäsityksiä koiran ja kissan kivusta ja suun terveydestä – Mikä on oikea tieto näistä asioista?

Harhakäsitys 1:

Koira ja kissa eivät tunne kipua kuten ihmiset. Niillä on korkeampi kipukynnys.

Näin luullaan, koska esim. vaikeita hammasongelmia havaitaan usein sivulöydöksenä. Omistaja ei ole huomannut mitään erikoista kun lemmikin vointi on hiljalleen huonontunut. Omistaja huomaa kyllä lemmikin voinnin parantumisen sitten, kun ongelma on hoidettu.

Oikea tieto tästä asiasta:

Lukuisten yleisesti hyväksytyjen tutkimusten mukaan koiran ja kissan kipukynnys ja kivunsieto on samanlainen kuin ihmisellä. Tämä pätee myös hammassärkyyn.

Miksi koira ja kissa sitten pystyy syömään kipeällä suulla?

Vastaus:

Koiralle ja kissalle kipeä suu on vaikea ongelma. Jos ne lopettavat syömisen, seurauksena on vain yksi ongelma lisää: nälkä. Kipeäsuisen kissan ja koiran syömiskäyttäytyminen usein muuttuu:

- eläin voi välttää kovan ruoan syömistä tai käyttää puremisen vain leukojen toista puolta
- eläin voi vältellä ruoan syömistä ja sitten kun nälkä kasvaa suureksi, eläin voi syödä ruokansa hotkimalla, että syömisen liittyvä kipukokemus jäisi mahdollisimman lyhyeksi. Omistaja saattaa tulkita tämän niin, että "lemmikkini syö vaivattomasti ja hyvällä ruokahalulla."

Eläimillä ei ole mitään mahdollisuutta tietää, että valittaminen lisää niiden mahdollisuuksia saada kipuihinsa lievitystä. Koira ja kissa ovat alkujaan olleet sekä saalistajia että saalistuksen kohteita. Näin niille on kehittynyt taipumus kätkeä sairauksien oireita, koska sairauden, heikkouden näyttäminen houkuttaisi saalistajia paikalle. Koira ja kissa ovat myös lauman jäseniä ja laumassa sairaus, heikkous on myös syytä kätkeä. Koska kissa ja koira eivät siis usein selvästi ilmaise kipua ja on tärkeää, että omistajalle annetaan tietoa siitä, että lievä oire voi olla merkki vakavasta sairaudesta.

Harhakäsitys 2:

Jos hammaskiveä on kertynyt vain vähän, sen poisto ilman anestesiaa on riittävä hoito.

Näin on haluttu ajatella, koska anestesiaa usein pelätään.

Oikea tieto tästä asiasta:

Kunnollinen = tehoava hammashoito voidaan tehdä vain kun eläin on anestesiassa. Kaikki plakki ja hammaskivi on poistettava hampaiden pinnoilta ja ientaskuista, myös alueilta, joissa ientaskut ovat epänormaalin syvät. Hampaiden ja ientaskujen kunnollinen tarkastaminen vaatii aina

yleisanestesian.

Kaikki hampaan pinnat on lopuksi kiillotettava, että saataisiin aikaan pinta, joka on helpompi pitää puhtaana.

Hereillä tehtävä hammaskiven rapsuttelu aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä ja sen vuoksi siitä olisi kieltäydyttävä.

Harhakäsitys 3:

Katkennut hammas ei tarvitse hoitoa, jos se ei näytä vaivaavan koira / kissaa.

Omistajat usein sanovat, että katkennut hammas ei vaivaa lemmikkiä (vertaa Harhakäsitys 1, kivun havaitseminen).

Oikea tieto tästä asiasta:

Hampaan ytimen (pulpan) paljastava hampaan katkeaminen on tila, joka on hoidettava. Se on bakteereille suora tie hampaan juuren kärkeen.

Hoitamattomana seurauksena on krooninen tulehdus:

- krooninen kipu
- luun tulehdus
- joskus tulehduserite puhkeaa (fistelöi) nenäonteloon tai posken ihon läpi
- mahdollinen septikemia eli verenmyrkytys, bakteereita pääsee verenkiertoon ja seurauksena saattaa olla vakavia sairauksia: munuaistulehdus, sydänläppätulehdus, märkäinen niveltulehdus, luumätä

Hoitosuositus:

Jos hampaan katkeamisen seurauksena hampaan ydin on esillä:

- juurihoito TAI
- hampaan poisto

Samantyyppinen hoito on aiheellista, jos hampaan kruunu on epänormaalin värinen (harmaa, ruskehtava, violetti-pinkki), koska tällöin hampaan ydin on lähes aina kuoliassa.

Harhakäsitys 4:

Katkennut maitohammas ei tarvitse hoitoa, koska se putoaa itsestään.

Näin on haluttu ajatella, koska mm. nuoren koiran anestesiaa on pelätty.

Oikea tieto tästä asiasta:

Maitohampaista kulmahammas katkeaa helpoimmin. Tyypillisesti kulmahammas irtoaa 5,5 kk iässä. Jos siis kulmahammas katkeaa 12 viikon iässä, pentu joutuu elämään tämän kivullisen vaivan kanssa 2,5 kk ajan. Bakteerit voivat tunkeutua katkenneen maitohampaan ytimen kautta juuren kärkeen ja aiheuttaa siellä tulehduksen, jolloin:

- pysyvän hampaan kehitys voi häiriintyä
- maitohampaan irtoaminen voi häiriintyä

Hoitosuositus:

Katkennut maitohammas poistetaan varovasti ja kokonaan mahdollisimman pian hampaan katkeamisen jälkeen.

Harhakäsitys 5:

Hammashoitoa ei voida tehdä vanhoille koirille. Näin on ajateltu, koska vanhan koiran anestesiaa on pelätty. Useilla vanhoilla pienikokoisilla koirilla kun on sydämessään sivuääni.

Oikea tieto tästä asiasta:

Anestesiaa ei koskaan saada täysin turvalliseksi, mutta anestesiamenetelmät ovat kehittyneet ja anestesian riski on hyvin pieni. Hampaiden hoitamatta jättäminen on vanhalle koiralle selvästi suurempi riski kuin hampaiden hoito:

- krooninen kipu
- jatkuva bakteremia (bakteereita verenkierrossa), joka väsyttää eläintä ja heikentää monien sairauksien (munuaisvika, sydänvika, diabetes) ennustetta.

Harhakäsitys 6:

Hammaskivi ja hampaan tukikudoksen tulehdus on väistämätön ikääntymisen seuraus. Näin on ajateltu, koska monilla vanhoilla koirilla ja kissoilla on hampaan kiinnitystä tuhoava krooninen tulehdus, parodontiitti.

Oikea tieto tästä asiasta:

Hampaan tukikudoksen tulehduksen, parodontiitin, kehittyminen voidaan ehkäistä:

- hammaskiveä ehkäisevä ruoka
- puruluut ja lelut (ei liian kovat)
- kotihoito, hampaiden harjaus
- ajoissa ja säännöllisesti tehty asianmukainen hammashoito

Näillä keinoilla koirat ja kissat voivat elää pitkän elämän ilman parodontiittia, menettämättä hampaita. Hampaiden harjaus on syytä opetella ja aloittaa jo pentuiässä.

Harhakäsitys 7:

Lemmikin hampaiden hoidattaminen on kallista.

Oikea tieto tästä asiasta:

Lemmikin terveys ja hyvinvointi kärsii huomattavasti, jos suu ja hampaat eivät ole kunnossa. Hammashuolto on siis yksi tärkeimmistä lemmikin terveyttä parantavista toiminnoista. Meillä on Apexissa ilo tarjota lemmikkien sairauksiin kustannuksiltaan erilaisia hoitovaihtoehtoja. Eläinten terveyden- ja sairaudenhoitoon pätee sama sääntö kuin mihin tahansa muuhun tuotteeseen: "Jos haluat halvan ja hyvän, joudut ostamaan kaksi."

Parhaan mahdollisen hammashoidon lemmikillesi voi Apexissa antaa hampaiden ja suun sairauksiin perehtynyt eläinlääkäri, Mari Koljonen. Hänellä on takanaan vuosien koulutus ja kokemus pieneläinten hammashoidosta. Perusteellinen suun hoito alkaa suun terveydentilan kartoituksella: mm. lentaskut mitataan ja hampaisto röntgenkuvataan niin, että kaikkien hampaiden kaikkien juurten tila saadaan selville. Kun hampaiden tila on selvitetty, hampaat hoidetaan parhaan tietämyksen mukaan.

Artikkelin kirjoittaja: [Esa Eskelinen, ELL](#), [pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri](#) & [Mari Koljonen, ELL](#)